

Lausunto

12.08.2022

Asia: VN/1960/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tuomi Logistiikka Oy on pirkanmaalaisten kuntien sekä Pirkanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirien omistama yhtiö. Pirkanmaalla vastuullemme kuuluvat vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten sekä kiireettömien potilassiirtojen kilpailuttaminen ja operointi miltei koko alueella sekä muun muassa kehitysvammaisten työkyytien ja erityislasten koulukuljetusten kilpailuttaminen ja operointi usean kunnan alueella. Lisäksi toteutamme usean maakunnan alueella erilaisia tavarakuljetuspalveluita, jotka voivat sisältää niin varastotavaroita kuin esimerkiksi sairaanhoitopiirien välisiä näytekuljetuksia. Hyvinvointialueiden aloittaessa 1.1.2023 toiminta-alue tulee laajentumaan.

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista annetun lain muuttamisesta. Esityksessä on pyritty selkiyttämään lain soveltamista kuntayhtymien ja kuntataustaisten yhtiöiden hankintoihin, ja määritetty periaatteet vähimmäisvelvoitetason laskemiseksi laajemmalla toiminta-alueella toimiviin kuntataustaisiin yhtiöihin. Tämä on lähtökohtaisesti hyvä ja kannatettava tavoite. Hallituksen esitys on kuitenkin edelleen tulkinnanvarainen siltä osin, mitä vähimmäisosuutta kuntataustaisissa yhtiöissä noudatetaan.

Toiminta-alueen määritelmän tarkentaminen

Hallituksen esityksessä pykälän 9 mukaan kuntayhtymän tai kuntataustaisen yhtiön vähimmäisvelvoitetaso määräytyisi yhtymän tai yhtiön toiminta-alueen mukaisesti. Esityksessä jää

kuitenkin epäselväksi, mitä toiminta-alueella tarkoitetaan. Viitataan sillä yhtiön omistusohjan mukaiseen alueeseen vai maantieteelliseen alueeseen, jolla yhtiön toiminta tapahtuu?

Toiminta-alueen määrittäminen ei ole täysin yksiselitteistä. Omistusohjan mukainen toiminta-alue ei ottaisi huomioon kuljetusten todellista maantieteellistä toteutusalueita. Omistusohja ei suoraan määritä sitä, millä alueella kilpailutettu kalusto toimii. Toisaalta toiminnan maantieteellistä laajuutta voi olla hankala määrittää, sillä esimerkiksi Tuomi Logistiikan tapauksessa kuljetuksia toteutetaan käytännössä koko Suomen alueella.

Lakiesityksessä ei oteta kantaa siihen, päivittykö vähimmäisvelvoitetaso, jos yhtiön toiminta-alueessa tapahtuu muutoksia laissa määriteltyjen hankinta-ajanjaksojen aikana. Pysyykö vähimmäisvelvoitetaso samana hankinta-ajanjaksojen ajan, vaikka kuntataustaisen yhtiön toiminta-alue muuttuisi?

Mielestämme hallituksen esityksen tavoite yhtenäisen velvoitetason määrittämiselle laajalla omistusohjalla ja laajalla maantieteellisellä alueella toimivalle kuntataustaiselle yhtiölle on erittäin hyvä. Jotta vähimmäisvelvoitetaso olisi selkeä hankinta-ajanjaksojen ajan ehdotamme, että jos kuntayhtymän tai kuntataustaisen yhtiön toiminta-alue on useamman eri vähimmäisosuusia noudattavan kunnan tai maakunnan alueella, sovelletaan yhtiöön lain yleisvelvoitetta 38,5 %. Näin yhtiö pystyisi painottamaan ympäristöystävällisen kaluston määrää kilpailutuksissa alueelliset eroavaisuudet huomioiden niin, että lain yleisvelvoitetaso toteutuisi. Vaihtoehtoisesti ehdotamme, että toiminta-alue määritellään joko omistusohjaan tai yhtiön maantieteelliseen toiminta-alueeseen pohjautuen huolimatta siitä, että kummallakin määrittelyllä on omat rajoitteensa. Tärkeintä on luoda kuntataustaisille yhtiöille yksi selkeä velvoitetaso, jota se voi noudattaa omissa ajoneuvo- ja kuljetuspalveluhankinnoissaan.

Tarkennuksia hallituksen esitykseen

Hallituksen esityksessä kohdassa 2.4 todetaan: ”Tiedossa ei kuitenkaan ole kuntataustaisia yhtiöitä, jotka tekisivät suuria ajoneuvo- tai liikennepalveluhankintoja. Kuntataustaisten yhtiöiden hankkimien ajoneuvojen ja liikennepalveluhankintojen määrän voidaan olettaa olevan pieni.”

Lause on virheellinen, sillä esimerkiksi Tuomi Logistiikka Oy toteuttaa Pirkanmaalla merkittäviä ajoneuvo- ja kuljetuspalveluhankintoja. Pelkästään henkilökuljetuspalveluiden vuotuinen arvo on noin 25 miljoonaa euroa. Ehdotamme, että kyseistä kohtaa tarkennetaan.

Lain voimaantulo

Lain on hallituksen esityksessä ehdotettu tulevan voimaan 1.1.2023. Epäselväksi kuitenkin jää, mitä velvoitetasoa kuntaomisteisen yhtiön olisi tullut noudattaa tätä ennen toteutetuissa hankinnoissa. Ehdotamme, että kuntataustaisten yhtiöiden ja kuntayhtymien osalta lakimuutokset tulevat takautuvasti voimaan 2.8. 2021 alkaen, jotta lakimuutoksessa tavoiteltu velvoitetasojen selkeyttäminen toteutuu.

Karhula Kaisa
Tuomi Logistiikka Oy